

Perspektiv på Hanskroka

(siffrorna i texten hänvisar till bifogad karta)

I denna artikel skriver Göran Åstrand om Hanskroka och områdets utveckling. Göran ingick i den första styrelsen i Hanskroka Villaägareförening och var föreningens ordförande från starten 1961 till 1971.

Vi som vistas ute i Hanskroka på sommaren – eller för några hela året – har lärt känna området och sett dess kvaliteter.

Här i skyddad skärgårdsmiljö har funnits bosättning länge och med all säkerhet har man levt på fisk och säl och haft skyddade hamnar här en bit in i Skenoraströmmen.

På gamla kartor kallas gården (som låg ungefär där Hanskrokatorpet (1) nu ligger såväl Harkroken som Hanskroka.

Hus fanns också (2) nere på udden kring vår nuvarande midsommaräng; ett tecken på det är de fruktträd som där ännu står på bäge sidorna om ängen ock ner mot sjöboden.

På udden, där det nu finns en bänk, (3) låg den gamla ångbåtsbryggan. De som flyttade ut kring 1960 kunde ännu då se några stockar från bryggan. Fram till åren efter andra världskriget gick det ångbåtar i Skenoraströmmen och det var säkert det bästa sättet att ta sig till vår del av Ingarö. På klippan här har föreningen borrar ner några tenar som möjliggör tillfällig natthamn för gästande båtar.

Sedan mycket länge sorterar vårt fastighetsområde under Säby Säteri vilket också framgår av våra fastighetsbeteckningar.

I mitten på 1950-talet, när skog och mark ägdes av familjen Wincrantz på Ängsviks gård, gjordes avstyckning till fritidsbebyggelse och vägar drogs fram dels över mossen dels i den tomtstruktur som då skapades. Samtidigt borrhades brunnar och bryggor avlades i viken och ut mot Skenoraströmmen.

Från 1957-58 började en del av tomterna i Hanskroka säljas och bebyggas. 1960 byggdes de 16 husen vid Byslingan (4) och 1961-1962 de 9 husen i Byslingans backe.

De som var de första ägarna till tomterna i Hanskroka hade inte så mycket tid över för de gemensamma frågorna för alla var sysselsatta att göra i ordning hus och tomter.

I mars 1961 hade ändå behovet av en gemensam förening – främst för att ordna och underhålla vägar och bryggor – blivit tydligt.

Eftersom jag blev föreningens förste ordförande minns jag situationen som om vi började med ett blankt papper.

Vad skulle skötas gemensamt? Vilka behov var störst? Vilka var villiga att hjälpa till?

Vägarna var redan dragna men vägen över mossen (5) var ett stort problem. Den var "lagd på granbädd" och blev svårt skadad av tung trafik och av vårarnas översvämningar.

Vi prioriterade den vägen och lyckades efter långa förhandlingar och segsliten tvist att få ett betydande belopp av områdets säljare för vägens upprustning. Fram till 1980-talet blev den ändå ett bekymmer tills dräneringen ner mot Skålsmara ordnats ! Numera är vägen asfalterad.

Vi la ner tid och pengar och mycket frivilligt arbete på att underhålla vägarna, ordna hyggliga diken och ordna parkerings/vändplatser.

Tidigt kom förslag om att vi skulle namnge vägarna och vi utlyste en namnförslagstävling. Det kom många bra förslag och vi gav priset till Lennart Noreborg på Hanskrokavägen som alltså är mannen bakom våra vägnamn (Strömvägen, Knutsvägen, Hanskrokavägen, Byslingan, Badslingan, Mellanbacken, Högvägen).

Redan det första året började vi sätta upp ställningar för brevlådor. En föreningens anslagstavla sattes också upp där Mellanbacken börjar. Numera finns också anslagstavlor där Hanskrokavägen kommer in i området (7) och vid Byslingans backe.

Vi ordnade att området fick två telefonkiosker. (På den tiden hade de flesta inte egen telefon....).

Den ena (8) stod där Mellanbacken möter Hanskrokavägen; vid det vägkors där föreningen nu har sin anslagstavla, den andra (9) stod nedanför den branta backen på Hanskrokavägen strax efter Knutsvägen

Det kom förslag om att vi skulle förhandla oss till att öppna vägen från Knutsvägen (10) till Filanvägen och skapa en väg från Badslingan (11) över till Öboda. Risker för att därmed få genomfartstrafik gjorde att förslagen aldrig prövades eller genomfördes.

Redan sommaren 1961 ordnade vi Midsommarfest på det som nu i Hanskroka kallas för midsommarängen (2). Traditionen har fortsatt genom åren trots ett uppehåll några år.

Några år efter 1960 fanns en kiosk på den plats (12) där vi numera har vinterförvaring av båtar och parkering nere vid Badstigen.

Frågan var en gemensam badplats skulle ligga var inte given. Bästa platsen ansågs till en början vara vassviken (13) som vätter åt söder på udden men platsen var svåråtkomlig för de flesta och istället bestämde vi att göra i ordning den plats (14) vi nu kallar för Barnbadet. Där var vassigt och stenigt och med träd som gick ända ner till stranden. Genom samfällda insatser några arbetsdagar lyckades vi rensa upp och snygga till, byggde en första vinklad badbrygga och tog dit pråm med sand.

När området var färdigt (1962?) startade vi där nere också simskola en verksamhet som pågick hela 1960-talet.

Frågan om parkering var svårlöst. Då var ännu inte hela ängen (12) nära Barnbadet avröjd och parkeringen nedanför Byslingans backe (15) var mycket liten. Förslag väcktes då att vi skulle ordna parkering på det vi idag kallas Midsommarängen. En stor parkeringsplats där skulle komma nära båtbyggarna och Stenbadet. Det finns nog inget av våra beslut som jag nu drygt 45 efteråt är så glad över som att vi sa NEJ. Därmed räddades den vackra udden och midsommarängen.

Vid det som i Hanskroka kallas Stenbadet (16) ordnade vi ett fundament och en svikt och – senare – togs också sandpråmen till Stenbadets vik som sedan dess (med påfyllningar) har fin sandbotten.

Svikten användes många år men förstördes sedan. Någon ny har därför inte satts upp men just nu övervägs frågan om en svikt på badponton.

Bryggorna har successivt behövt förlängas, kompletteras och ombyggas och numera finns det fem bryggor i området, de bägge i viken (17,18) och den efter denna viks strand (19), den ut mot Skenoraströmmen (20) och den vid Strömvägens västra vändplan (21).

Efter årtal av kritik mot fortkörare på Hanskrokavägen ordnades för några år sedan fartdämpande gupp och vägbanorna har fått slitstarkare beläggning.

På privat initiativ har två (22,23) bastubyggnader byggts. De nyttjas och handhas av de som ingår i resp. bastuförening.

I båtvikens innandör barnbadet har vi gjort omfattande utgrävningsarbeten och tagit bort mängder av lera och dy.

På Byslingans äng (4) tillkom redan på 1960-talet flaggstång och fotbollsplan och där finns också en boulebana.

De senaste åren har bänkar placerats ut på särskilt vackra platser.

Ett trevligt och viktigt inslag i vår gemenskap har varit de två årliga arbetsdagarna med nödvändigt arbete och trevlig samvaro.

I stort har vi under årens lopp varit förskonade från skadegörelse (undantaget är den förstörda svikten) och inbrott och områdets karaktär har kunnat bevaras.

Sammanfattat i mars 2005.

Göran Åstrand

./ Karta över Hanskroka

Hanskroka Ingård

